

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, predklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Grški prevrat

Enodnevna revolucija v Grčiji je končana. Brez prelivanja krvi je bila strmoglavljena diktatura še pred dnevi vsaj na videz vsevolovnega diktatorja Pangalosa. Neprestano so se sicer v zadnjih mesecih ponavljale vesti o zarotah proti Pangalosu diktaturi, a evropska javnost, ki jih itak ni mogla kontrolirati, jim ni pripisovala posebne važnosti in jih je čisto smatrala le za krinko, ki naj služi Pangalosu kot povod za preganjanje političnih nasprotnikov. Vrh tega je znal Pangalos z izredno spretno propagando ustvariti v Evropi mnenje, da je on nekak grški Mussolini, ki je rešil svojo domovino pred kaosom in jo sedaj vodi h končni konsolidaciji.

Lahka in hitra zmaga revolucije dokazuje, da Pangalos ni imel zaslombe v prebivalstvu. Res je tudi ta revolucija samo vojaška, kakor so bile v Grčiji vse revolucije zadnjih let. Tudi Pangalos je prišel na krmilo kot vojak in s pomočjo vojaštva, na vojaštvo se je opirala njegova diktatura, vojaštvo ga je zopet strmoglavilo. A nemogoče bi bil vojaški prevrat v tako lahki obliki, ako ne bi z njim simpatiziralo tudi prebivalstvo. Pangalos si ni znal pridobiti zaslombe v masah; odbil jih je s svojim terorjem, kakor je z njim distanciral nekdanje svoje prijatelje med generaliteto in višjim oficirskim zborom armade in mornarice. Zato je z njegovim padcem odleglo vsem.

Vse zadnje grške revolucije so bile izključno notranjepolitične značaja in so jih druge države zasledovale zato več ali manj neinteresirano. Tudi v Jugoslaviji, kjer smo na dogodkih in razmerah v Grčiji od vseh držav najbolj zainteresirani, nismo imeli in nimamo povoda za razburjanje ali vznemirjenje. Naravni odnosi med nami in Grki so taki, da mora vsaka grška vlada, pa naj jo vodi Peter ali Pavel, stremeti za tem, da živi z Jugoslavijo v prijateljskih odnosih. O tem se je uveril tudi Pangalos, ki je prvotno naselil italijanskim spletkam in delal Jugoslaviji težkote, kjer je le mogel; končno pa je moral uvideti, da s tem škoduje največ Grčiji, ter je pristal na naše želje glede Soluna in na obnovo prijateljske pogodbe z Jugoslavijo.

Nova grška vlada bo, ako ne varajo znamenja, v tem oziru za nas še boljše. Revolucijo so vodili možje, ki so v svoji preteklosti že ponovno pokazali da vidijo spas Grčije in dobrobit celega Balkana v čim tesnejšem sodelovanju z Jugoslavijo. Zato ni dvoma, da bodo ne le odobrili zvezno pogodbo, ki jo je sklenila z nami Pangalosova vlada, ampak da bodo stremeli za tem, da postanejo grško-jugoslovenski odnosi res prisrčni.

To je tudi želja Jugoslavije. Ki v svojem interesu in v interesu svoje nesrečne sosedne ne želi ničesar bolj, kakor da pride težko preizkušena helenska republika vendar enkrat do notranjega miru in do urejenih razmer, ki ji bodo omogočile čvrst razvoj in s tem pospešile konsolidacijo Balkana.

Gobelini grofa Festetiča

Ministrstvo pravde s policijo nad ministrstvo prosvete.

— Zagreb, 24. avgusta. Danes ob 11. dopoldne so organi tukajšnjega policijskega ravnanstva po brozjavnem nalogu ministrstva pravde odšli v shrambe in prostore Muzeja za umetnost in umetniško obrt ter odnesli dragocene gobeline, ki izhajajo še iz posesti grofov Zrinjskih.

Gobelini so pozneje prešli v last grofov Festetič in so bili po prevratu zaseženi ter izročeni gori imenovanemu muzeju, kjer so se hranili do končne odločitve pristojnih uradnih činiteljev. Sedaj je ministrstvo pravde odredilo, da se imajo gobelini izročiti od grofa Festetiča pooblaščenim zaupnikom v roku 24 ur. Ministrstvo pravde pa ni počakalo, da poteče rok, nego je na svojo roko in še pred iztekom roka naložilo zagrebški policijski direkciji, da udre v muzej in da izroči gobeline Festetičevim zastopnikom.

Tako postopanje ministrstva pravde, ki je v stvari naperjeno proti prosvetnemu ministrstvu, je vzbudilo v vseh zagrebških krogih, ki se zanimajo za te izredne redke, več ali manj vredne in po svoji umetniški vrednosti naravnost neprecenljive umetnine, živ zanimanje in še odločnejši odpor. Ministrstvo pravde ni zahtevalo od grofa Festetiča nobenih garancij, da se umetnine ne prenesejo preko meje v inozemstvo.

PAPEŠKI NUNCIJ V LETALU

— Berlin, 24. avgusta. Papežev nuncij Paocelli je prišel v soboto z letalom v Breslau, da prisostvuje tamšnji skupščini katoličanov.

Brezuspešen Radičev obisk v Beogradu

Ministrski predsednik je zopet odbil ponovno zahtevo po odstranitvi dr. Nikića. — Konference radikalov in radičevcev. Radić gre v avdicenco šele jeseni.

Beograd, 24. avgusta. Včerajšnji nedanji prihod Stepana Radića v Beograd je vzbudil veliko pozornost političnih krogov, ki so pričakovali, da pride radi vprašanja dr. Nikića do preloma sedanje koalicije. Kakor znano, je v nedeljo Stepan Radić pred zborovanjem v Tuzli naznanil novinarjem, da je dr. Nikić že padel in da je podpisal ukaz o njegovi odstavitvi. Zato je razumljivo, da so novinarji zasledovali vsak korak voditelja HSS in da so ga pri vsaki priliki izpraševali, kako je z dr. Nikićem.

Ko so novinarji opozorili na vse zgodaj ministrskega predsednika Uzunovića na Radičovo napoved dr. Nikičeve odstavitve, je Uzunović odvrnil: «Da, čital sem v novinah. Jaz o tem ne vem ničesar. Jaz sem že rekel, da ostane vse pri starem. Radić tega ne vem, zakaj se to zopet iznaša. Mislim, da je to njihova klubska stvar. Jaz sem moram o tem najprej posvetovati ter slišati, kaj pravi dr. Sršić».

Kmalu nato so novinarji prijeli Stepana Radića ter ga vprašali, kaj je z vprašanjem dr. Nikića. Stepan Radić pa je po svoji stari navadi odgovoril: «To je samo parola».

Popoldne je Stepan Radić odšel v klubsko sobo HSS v Nar. skupščini ter ostal v enourni konferenci z gg. Pavlom Radićem, dr. Krajačem, dr. Sibonom in min. Pucljem. Na tej konferenci so baje konstatirali, da je mogoče nadaljnjo sodelovanje med HSS in radikali samo pod pogojem, da izpade dr. Nikić iz vlade. V tem pravcu je g. Radić postavil zahtevo min. predsedniku Uzunoviću. Radičevci bodo počakali odgovor radikalne stranke. Ko je Stepan Radić zapuščal Narodno skupščino, so ga hoteli obkoliti novinarji, kar pa sta preprečila dr. Krajač in min. Puclj. Radić je odgovoril novinarjem, da jim nima ničesar povedati.

Ko so ga novinarji vprašali, ali je zahteval od Uzunovića odstop dr. Nikića, je dejal Stepan Radić: «Tu ni treba nobenih zahtev. sam sporazum zahteva, da se dr. Nikić odstrani iz vlade. Predsednik vlade ima večino tudi brez tistih 8 Nikičevih ljudi in uživa zaupanje drugega ustavnega faktorja. Radić tega zahteva sam sporazum, da se dr. Nikić odstrani. Potrebno je, da se odstranijo vse zapreke, ki ovirajo sporazum».

Italija in albanski nemiri

Rezerviranost albanskega tiska.

— Rim, 24. avgusta. Vesti o nemirih v Albaniji niso povzročile v italijanskim uradnih krogih nobenega začudenja. Funkcionar ministrstva zunanjih poslov je izjavil novinarjem, da vlada še ni prejela nobenih uradnih obvestil. Zagotovil pa je novinarjem, da poklanja italijanska vlada položaju na Balkanu največjo pažnjo in da ne pusti iz vidika niti najmanjšega dogodka, ki je v zvezi z balkanskim vprašanjem. Tudi italijansko časopisje piše z veliko disciplino in zatajevanjem o balkanskih vprašanjih. In še to v glavnem le objave, ki jih dobliva od zunanjega ministrstva. Na ta način se dogaja, da si niso niti fašističvske stranke Turatiem in da je Mussolini pridržal prvo in zadnjo besedo. Njegovi najbližji sodelavci slepo zaupajo v njegovo ženjalnost in izvršujejo mehanično, kar jim zapoveduje.

Ni izključena možnost, da nainovejši nemiri v Albaniji ne gredo v korist in priložnost za Italijo. Značilno je, da so te dni odstopali iz Barja v Italijo številni ugledni albanski emigranti. Govori se tudi, da je bivši albanski predsednik Pan Noli v Palermu govoril z glavnim tajnikom fašistvske stranke Turatiem in da je Mussolini sprva odklanjal novega albanskega poslanika v Rimu Dina, dokler se za Dina ni zavzel sam predsednik albanske republike Ahmed beg Zogu, ki je Dinov zet. Iz tega se sklepa, da med albanskim predsednikom in Mussolinijem ne obstaja več tako prisrčne vezi, kakor do nedavnega.

Tukajšnji finančni krog namiguje, da so sedanje nemire v Albaniji podnetili in finansirali evropski finančni krogi, ki bi radi strmoglavili predsednika albanske republike Ahmed beg Zogo, da se polaste albanskih prirodnih bogastev, zlasti albanskih petrolejskih vrelcev. Tudi Italij gre za to, da se čimprej dokopije do albanskih petrolejskih vrelcev, da se na ta način s pomočjo albanske nafte oprosti nemške, angleške in francoske železne industrije la premoga.

«Ali odpotujete na Bled?»
«Sedaj ni političnega momenta, radi katerega bi moral oditi na Bled, kar bom storil, čim se vrnem iz Zeneve. Dr. Krnjević je glavni delegat v prvi komisiji, njegov namestnik pa dr. Laza Marković. V drugi komisiji je dr. Laza Marković glavni delegat, dr. Krnjević pa njegov namestnik. Kakor vidite — vzajemno popuščanje. Glavno je, da soglašamo v vsem».

Iz vseh teh nasprotujočih si izjav je jasno, da je Stepan Radić tudi to pot postavil zahtevo, naj se dr. Nikić odstrani iz vlade, kar pa je min. predsednik Uzunović spretno odbil, tako da je mogel zvečer hladnokrvno in svoje zmage sigurno odvrtni novinarjem, da je ostalo vse pri starem.

Stepan Radić je še sinoči odpotoval iz prestolice in se povrnil v Zagreb. Z njegovim odhodom je nastopila zopet normalna situacija. Včerajšnji dogodki so hitro minili in danes se Radičevi zahtevi ne pripisuje nobena važnost. V radikalnih krogih prevladuje mnenje, da radikalna stranka ne bo pustila dr. Nikića.

Min. preds. Uzunović je danes dopoldne sprejel v predsedništvu vlade finančnega ministra dr. Perića, ki mu je poročal o novem državnem proračunu. Ob pol 12. uri je odšel min. predsednik v Narodno skupščino, kjer ima pravkar konferenco z uglednimi člani radikalne stranke.

Včeraj so se raznesle po Beogradu tudi vesti, da se Nikola Pašić v nasprotju s prvotnimi dispozicijami vrne v Beograd že ta teden. Vesti so umevno vzbudile veliko senzacijo, izkazale pa so se za neutemeljene. Tudi ministrski predsednik jih je demantiral, češ da ni nikakega povoda za predčasen povratek g. Pašića.

Beograd, 24. avgusta. Sinoči se je vrnil iz Francije vodja SDS Svetozar Pribičević. Danes dopoldne se je sestel s člani glavnega odbora, s katerimi je sestavljal načrt nove agitacijske turneje po notranjosti države, kamor se po da v prihodnjih dneh.

Dopoldne se je pojavil v Nar. skupščini dr. Behmen, eden glavnih voditeljev Jugoslovenske muslimanske organizacije, in se sestel z voditeljem zemljoradniško-nemškega kluba Jovo Jovanovićem. Sestanek je bil le informativnega značaja.

Izenačenje davkov

Debata v skupščinskem odboru.

— Beograd, 24. avgusta. Odbor, ki pretrsa zakonski predlog o izenačenju davkov, je nadaljeval s pretresom vladnega načrta. Včeraj je bil sprejet čl. 41, ki govori o davčnem katastru. Davčni katastri bodo pridržani davčnim oblastem ter odvzeti občinam. S tem bodo občinske uprave razrešene zelo nadležnega dela. Pri čl. 44. je zahtevala opozicija, naj se črta odredba, glasom katere ni mogoče sodnim potom dobiti razliko, ako je vsota prijavljene stanarine manjša kakor je faktični prihod zgradbe. Predlog je bil odbit od strani vlade. Pri čl. 55. je bila odbita odredba, da izgubi stanovalec svoje pravice po zakonu o stanovanjih, ako poda netočne izjave o stanarini. Danes ob 16. bo odbor nadaljeval s svojim delom.

KUMANUDI IN BOBIĆ NA BLEDU

— Beograd, 24. avgusta. Včeraj je odpotoval na Bled inž. Miloš Bobić, bivši predsednik beograjske občine. Bobić je zaprosil za avdicenco pri kralju. V poučenih krogih se zatrjuje, da je njegov odhod na Bled v zvezi z izidom občinskih volitev v Beogradu.

Danes odpotuje na Bled tudi novo izvoljeni predsednik beograjske občine dr. Kosta Kumanudi z delegacijo nove beograjske občinske uprave, ki bo od kralja sprejela v posebni avdiciji. Dr. Kosta Kumanudi bo kralju ob tej priliki poročal o delovnem programu nove uprave, ki je bil sestavljen in odobren na sobotni, posebej v to svrhu sklicani seji. Kakor znano, je kralj po dvornem ministru sam izrazil željo, da sprejme v avdiciji novo izvoljeno beograjsko občinsko upravo.

URUGUAY PRIZNAL SOVJETE

— Moskva, 24. avg. Urugvajska vlada je sporočila Rusiji, da jo de iure priznava in da želi čimprej vzpostaviti diplomatske odnose z njo.

Revolucija v Grčiji končana

Vsa oblast v rokah revolucionarjev. — Kako je bil aretiran Pangalos. — Uradno poročilo o prevratu. — Popolna nevtralnost Jugoslavije.

— Atene, 24. avgusta. Po enodnevnem trajanju je bila grška revolucija, ki je strmoglavila režim generala Pangalosa, brez prelivanja krvi končana. Vse vojaške posadke so se pridružile revolucionarjem. Narod se ni nikjer protivil spremembi ter je pokret revolucionarjev pozdravljal. Uradni sploh niso prekinili delovanja in funkcionirajo povsem normalno. V vsej državi vlada red in mir. Vstaja je bila popolnoma v vojaških rokah in je bila izvedena strogo disciplinirano, tako da nikjer ni prišlo do nemirov. Potek revolucije kaže, da je bil Pangalosov režim brez zaslombe v narodu.

— Atene, 24. avgusta. Včeraj je bil izdan o državnem prevratu v Grčiji slednji službeni komunik:

Oboženi narod je soglasno ovrgel diktaturo Pangalosa. Šef revolucije general Kondilis je pozval admiralu Konduriotis, naj ponovno prevzame predsedstvo republike. Admiral Konduriotis je poziv sprejel in bo danes zvečer dospel v Atene. Cilj revolucije je vzpostavitev svobode naroda, razpis parlamentarnih volitev in sanacija nacionalne valute. General Kondilis ima najtoplejša in najiskrenejša čustva do Srbov in je s svojimi brati prvi započel boji za obrambo grško-srbske zveze. Enaka čustva goji do velikih zaveznikov, s katerimi se je skupno boril v svetovni vojni. Kakor hitro dospe predsednik republike, bo rešeno vprašanje sestave nove vlade. Jutri se bo general Kondilis sestel s šefi strank, da se z njimi dogovori o vzpostavitvi normalnega parlamentarne političnega življenja. Po vsej državi vlada mir. Vsi državni uradi funkcionirajo normalno.

— Pariz, 24. avgusta. General Kondilis je izjavil, da bo Pangalos postavljen pred vojno sodišče. Pangalos je skušal na torpednem rušilcu »Pergamos« pobegniti, vendar pa je bil še pravočasno zajet in nato prepehan s šestimi višjimi oficirji, ki so mu pri begu pomagali, na torpedni rušilec »Leon«. Privedli so ga v Atene in tam zaprli v vojaški bolnici.

— Atene, 24. avgusta. Službeno se objavlja, da je bil general Pangalos včeraj ob

3. zjutraj vjet po torpednem rušilcu »Leon« v bližini rta Maler. »Leon« je začela obstreljevati torpedni rušilec »Pergamos«, na katerem je Pangalos poskušal pobegniti v inozemstvo, na kar se je posadka takoj vda. Komandant ladje »Leon« je takoj proglasil aretacijo Pangalosa in njegovega spremstva.

— Atene, 24. avgusta. General Kondilis, vodja revolucije, je izjavil glede bodočega zunanje politike Grčije inozemskim novinarjem sledeče: »Kar se tiče grško-jugoslovenskih pogodb, naglašam, da sem se leta 1916. raski Jugoslavije uprl in mi torej ne more nikdo očitati sovraštva napram Jugoslaviji. Grško-jugoslovensko pogodbo bom s svojimi strokovnjaki pregledal in odobril, ako zadovoljuje interese Grčije. Z enkrat pa sem odredil, da se začasno nobena pogodba ne objavi v grškem uradnem listu. Mnenja sem, da bo moje korake odobraval tudi jugoslovenska vlada, kateri bo brez dvoma bolj všeč, da odobri sklenjeno pogodbo parlament, kakor pa da jo sprejme diktator sam».

— Beograd, 24. avgusta. Zunanji minister dr. Ninčić je včeraj zvečer ob pol 8. pri svojem odhodu iz svojega kabineta izjavil novinarjem:

»Sprememba vlade in režima v Grčiji je popolnoma notranja zadeva Grčije, ki se nas ne tiče in mi tudi nimamo nikake pravice, da bi se vmešavali v notranje razmere in zadeve sosednje države. Grški narod in grška politična javnost polagata, kakor mi, največjo važnost na čim boljše prijateljske odnose med Jugoslavijo in Grčijo. Težko je misliti, da bi kaka notranja sprememba imela posledice za sklenjene pogodbe in konvencije, ki zadovoljujejo naše in grške interese. Zato lahko z mirnim srcem gledamo na nadaljni razvoj dogodkov v Grčiji».

Tudi tukajšnji grški krogi zagotavljajo, da sprememba režima v Grčiji ne more kvarno vplivati na prijateljske odnose z Jugoslavijo. Nova vlada bo brez dvoma storila vse, da te odnose ne samo ohrani, ampak jih še poglobi.

Pomen prijateljske pogodbe s Poljsko

Komentarji poljskih listov.

— Varšava, 24. avgusta. Poljski vladi prijazni listi pišejo obširno o paktu prijateljstva z Jugoslavijo, ki ga smatrajo za vrlo važen in svečan dogodek. S to pogodbo bodo legalna besedila potrdila stanje, ki je obstajalo že poprej. To visoko delo je imelo svoja pokrivala v sebi kralja Aleksandra, ki si je s herojskim svojim vedenjem tokom svetovne vojne in s svojo pametno politiko osvojil srca svojih podanikov ter stekel tudi pri drugih narodih avtoriteto. List ugotavlja, da pripadajo zasluge za ta pakt znanemu ministru dr. Niniću kakor tudi doseadanemu poslaniku SHS v Varšavi g. Simiću. Poljska ima sedaj pogodbe z vsemi člani Male antante. Ta pogodba pomeni važno garancijo za ohranjanje miru. Radi tega bo jugoslovensko-poljska pogodba povsod pozdravljena z velikim zadovoljstvom.

Šahovski turnir v Ljubljani

Danes so igrali IX. kolo šahovskega turnirja. Borba za prvenstvo je zelo ostra. Partije so se igrale v posebno naglem tempu. Senzacija tvori zmaga Cirila Vidmarja nad dr. Singerjem. Vidmar je dosegel s tem nov uspeh, porazil je doslej Rožiča, ki ima največ šans za končno zmago, in Didzinskega. Dr. Singerjeve šanse za prvenstvo so definitivno izgubljene.

V skupini A je Acimović dobil proti Mržlikarju ob 9.40 po 21. potezi. Agapijev je izgubil proti Totu po 40. potezi ob 11.10.

V skupini B je Poljakov dobil proti Dmuri ob 9. po 22. potezi. — Rožič je porazil Jonkeja ob 9.50 po 25. potezi; s tem je prišel na vodilno mesto in ima doslej največ točk (7 in pol). Ob 11.15 po 36. potezi je porazil Ciril Vidmar dr. Singerja, ki je imel dobre šanse za I. mesto. Partija Vogelnik - Marjanovič je bila po 83. potezi ob 11.24 remi.

Stanje danes popoldne.

Skupina A: Zdenko Rupnik, Kalabar in Tot 5, inž. Tekavčič in Riesel 4 in pol.

Skupina B: Rožič 7 in pol, Furlani in dr. Singer 5 in pol, Dernovšek in Didzinski 5, Poljakov 4 in pol, Ciril Vidmar 4 (1).

Partija Kulžinski — Furlani popoldne še traja. Furlani je bil kot črni sprva v težki poziciji, a se je pozneje opomogel.

NEMIRI NA KITAJSKEM

— Peking, 24. avgusta. General Vupjeff je nujno odpotoval k reki Jangtze, kjer je položaj zelo kočljiv. Tu so namreč kantonske čete, ki hočejo priti na pomoč Fengovim, prodrele fronte v smeri proti Hankavu.

Ljubljanski trg

Današnji tržni dan je bil zopet precej živahen, dovolj sadija in zelenjave obilno. Bosanski trgovci s sadijem danes niso prodajali svojega blaga na Vodnikovem trgu na drobno. Cene so bile neizpremenjene. Na trgu na debelo je bilo opaziti, da se najboljša blaga sortira za izvoz. Velike množine sadija so pokupili tudi za žganje. Nekatere gospodinjke kupujejo večje množine bosanskih sliv po 2 Din kg za vkuhanje. Najbolje gredo sedaj na trg česplje.

Cene: Domače breskve 7—10 Din, jabolka in hruške 3—5 Din po kakovosti, češplje 2—4 Din.

Kmetje so na trg pripeljali primeroma malo novega krompirja. Cene 1—1.25 Din na debelo.

Zelenjadni trg je bil danes bogato založen. Cene: solata 4—5 Din, zeljaste glave in ohrovt 3—3 Din, kumarce za kos 100 kosov 17—20 Din.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 791.25—793.25; Berlin 13.4925—13.5325; Italija 183.65—184.85; Lon don 275.60; Newyork (kabel) 56.60—56.90; Newyork (ček) 56.46—56.76; Pariz 163—165; Praga 167.43—168.43; Curih 10.948—10.988.

Effekti: 7% invest. posojilo 1921 75 do 75%; 2½% drž. rente za ratno štetu 297, 296—297; Ljubljanska kreditna 170; Hrv. eskomptna banka 100—100.50; Kreditna banka, Zagreb 101—102; Hipotekarna banka 55—56; Jugobanka 91½—92; Prašedion 865—870; Slavenska banka 50—52; Eksploatacija 10—12; Drava d. d. Osijek 245; Šečera, Osijek 340—390; Isis d. d. 51—54; Gutman 215—220; Slavski 120—125; Slavonija 31—32; Trboveljska 370—375; Union, paromlin, 340; Veveč 108; Agriara 40½—41.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.125, Pariz 14.625, London 25.1525, Milan 16.725, Praga 15.325, Dunaj 73.10, Newyork 517.875.

Test: Beograd 54.60—54.85, Pariz 87.20 do 87.60, London 150.75—151, Praga 91.80 do 92.10, Newyork 31—31.12, Curih 391 do 601, Dunaj 437—440.

Nedolžni fašizem...

Komunizem in fašizem kot za veznika proti Jugoslaviji. — Vedno nove hišne preiskave. — Državi nevarne narodne pesmi.

Iz Trsta nam pišejo: Tržaški slovenski list »Delo«, ki hoče biti glasilo slovenskih komunistov v Italiji, a je v resnici izborna orodje za asimilacijo naših delavcev, se je spravil v svoji zadnji številki na razmere v Jugoslaviji, o kateri trdi, da je pod absolutnim vodstvom Srbov, ki tlačijo ne le Madžare, Nemce, Albance, Rumune itd., ampak tudi Slovence, Črnogorce, Hrvate in Makedonce. Ti narodi da živijo v popolnem suženstvu pod srbskimi bajonetmi, s katerimi si pridobivajo Srbi večino v parlamentu.

Se mnogo drugih takih neumnosti je matrobelo »Delo« v svojem članku, s katerim je dalo priliko tukašnjemu fašistovskemu glasilu »Popolo di Trieste«, ki se ne sramuje bratstva s komunističnim glasilom, ako mu to da priliko za blatenje Jugoslavije, da je zopet nastopil v obrambo narodnih manjšin v Jugoslaviji, katerim da se — strmite nad korajžo »Popola di Trieste« — slabše godi nego Slovincem v Italiji. Pri tem napada »Popolo di Trieste« jugoslovanske liste, ker pišejo o slabih razmerah in preganjanju Slovincem v Italiji, in pravi, da niso Italijani tisti, ki hočejo raznaroditi narodne manjšine v mejah kraljevine Italije, ampak da se morajo te narodne manjšine asimilirati radi naravnega procesa.

Potem nadaljuje »Popolo di Trieste« lakole: »Za slovensko, nemško in hrvaško manjšino v Italiji bo skrbela narava, ki jih bo eliminirala potom počasne in nenasilne asimilacije. To izključuje vsako preganjanje in grozovitosti. Manjšine so izenačene z vsemi ostalimi državljani, uživajo njihove pravice in so vezane na iste dolžnosti. Za Italijo zakona in civiliziranega življenja obstojajo le državljani z istimi pravicami in istimi dolžnostmi; niti ni zanj drug državljanov prve ali druge kategorije, višjega ali nižjega čina. Radi tega ni nogoče govoriti o preganjanjih ali tlačitvi Italijanov proti manjšinam, ki uživajo vse pravice državljanov.

»Popolo di Trieste« ima drzno čelo in piše tako o ravnanju z narodnimi manjšinami v Italiji ter imenuje demagogijo, ako se kdo pritoži radi postopanja fašistov s slovenskimi in hrvaškimi manjšinami Italije, in to v času, ko na Primorskem zatirajo Slovence na vsej črti. Razpusti slovenskih narodnih društev so na dnevnem redu in vsak dan moramo zabeležiti številne hišne preiskave pri naših ljudeh. Po razpustitvi Zveze slovenskih učiteljskih društev v Italiji so se take preiskave izvršile pri velikem številu naših učiteljev na deželi, kakor n. pr. pri zadnjem predsedniku učiteljskega društva v Gorici učitelju Paliku v Lokavcu, pri blaginiku razpuščenega Zveze učiteljev Mirmoli v Dobravljah, nadalje pri učiteljih Križmanu, Urbančiču in gđc. Cendemovi. Pri vseh teh preiskavah, ki se izvršujejo na zelo surov način in po navadi na lastno roko fašistovskih milicnikov, brez naloga preiskovalnega sodnika, niso mogli oblastniki dobiti nič sumljivega ali za prizadeje kompromitirajočega, pa so v pomankanju drugega zaplenili imenovanim učiteljem cele letnike »Učiteljskega lista« in mladinskega glasila »Novi rod«.

Tudi v Sv. Križu pri Trstu so se te dni izvršile pri naših ljudeh številne hišne preiskave, ki so se končale — kakor vse preiskave te vrste — z negativnim uspehom za karabinerje. Ti pa se nočejo spametovati in preiskujejo naprej ter šikanirajo naše ljudi, akoravno bi morali že priti do prepričanja, da se naši ljudje pri vsem svojem snovanju držijo strogo mej zakonov.

Edinost je poročala te dni pod naslovom »Kresovale tri devojke...«, da so bila v Ajdovščini obsojena nekatera dekleta, ki so po kresu dne 24. junija t. l. zapele nekatere pesmi, kakor n. pr. »Venček na glavi« in druge. Radi tega so bila vsa dekleta pogojno obsojena na do tri mesece ječe, ker so — tako se glasi v razsodbi ajdovske sodnice — pela protidržavne pesmi.

Zanimivosti iz naših krajev

Junaška mlada deklica. — Kovač, ki zna nekaj več. — Tajno skladišče orožja v Beogradu.

V Brodu na Savi se je minulo nedeljo, kakor povsod drugod, kopalo na savski obali vse polno ljudi. Med drugimi je iskala ohladija v mrljih savskih valovih tudi 15 letna hčerka ključavničarja Exla v Brodu. Zaplavala pa je nekoliko predaleč, radi česar se je tako utrudila, da ji je postalo sredi reke slabo in se je začela potapljati. Na nje nje klice je skočil takoj za njo 16 letni dijak F. Ajkold. Dohitel je deklo in ga skušal rešiti, toda potapljajoča se ga je oprijela s tako silo, da se sploh ni mogel gibati in sta se začela oba pogrezati. To je zapažila hčerka lastnice kopališča, 15-letna Marija Repič. Brez pomisleka je obtežena skočila v vodo in odplavala na kraj nesreče, kjer se ji je z največjim naporom in z lastno življenjsko nevarnostjo posrečilo vzdržati potapljajočo toliko časa nad vodo, da je prihitel na pomoč ribarski čolnec, ki je končno vse tri rešil smrti. Junaški čin mlade deklice je izzval med občinstvom viharno odobravanje in meščenstvo jo je burno pozdravljalo in ji poklonilo lepo darilo.

V Tišini v okolici Siska so te dni zaprli zopet enega falzifikatorja kovanih dvodinarčkov. Kovač Marko Markulin in njegov prijatelj Ivan Slezur sta hotela postati čez noč bogata. Ko sta slišala o zagrebških falzifikatorjih, se je tudi njima porodila ideja, da bi na ta način obogatela. Seveda jima je manjkalo za tak težaven posel najprimitivnejše znanje, a to ju ni motilo. Kovač Marko je bil daleč naokoli znan kot izvrsten obrtnik in v bil si je v glavo, da bo tudi tukaj pokazal svojo spretnost. Napravil si je par zelo primitivnih modelov in poskušal najprej s svinčen. Dobil je par nerodnih odvisov, ki so bili nekoliko večji od pravih dvodinarčkov; pa kaj za to! Prepričan je bil,

da bo med kmečkim ljudstvom svoje »izdelke« lahko spravil v denar. Srečo pa je hotel poskusiti najprej pri vaškem trgovcu, češ, ako jih ta ne razloži od pravih, jih tudi drugi ne bo. Toda Marko se je zaračunal. Trgovec je namreč falzifikate takoj spoznal in prijavil stvar orožnikom.

Nikdo sicer ni mislil, da je te falzifikate fabriciral kovač Marko, a orožniki so najprej začeli njega zasliševati. No, Marko je bil sicer spreten kovač in dober obrtnik, toda za take pogovore z orožniki pa le ni bil. Hitro je izblebel in razkazal svoje »instrumente« in tako so ga orožniki povabili seboj na sodišče v Sisek. Marko se ni nič obotavljal, ampak je svoje stvari hitro spravil in povezal v culo, da bo tudi »gospodom v Sisku pokazal, da zna kaj več, kakor pa navadni kovači«. In gosposode v Sisku so ga sprejeli v svoje varstvo ter jim je moral natančno razložiti, kako in kaj. Za pričo so vzeli seboj tudi še njegovega prijatelja Slezurja, da je potrdil Markove besede. Oba pa bosta nekaj časa gosta gospodov v Sisku, ki se zelo zanimajo za njegovo iznajdbo. Tako je sporočil svojem v Tišino. In so mu verjeli ter se sedaj ponajajo s svojim bratnim Markom, ki zna kaj več, ko navadni kovači.

Po Beogradu so že dalje časa krožile vesti, da se nahaja neke tajno skladišče orožja, ki da se od tam pošilja komitašem v južno Srbijo in celo v Bolgarijo. Govorilo se je kar o celih vagonih raznega vojaškega orožja, bomb itd. Policija je prejela razne prijave, vendar pa dolgo ni mogla izslediti ničesar sumljivega. Te dni pa je na podlagi neke anonimne prijave nenadoma odkrila zagonešno skladišče orožja, ki sicer ni tako velikansko, kakor se je govorilo, ki pa vendar da mnogo mi-

sliti. V stanovanju beogradskega puškarja Andre Bihelovića so našli nekaj sto pušk, deloma brozastih lovskih, deloma pa raznih vojaških sistemov. Policija je na podlagi tega odkritja puškarja in enega njegovih pomočnikov zaprla. Zanimivo je, da na orožju ni nikjer žiga tvornice, kjer se je izdelalo, kar še bolj utrdi sum, da gre tu ne le za tihotapstvo, ampak tudi za kake druge prikritne namene.

Po izpovedi puškarjevega pomočnika je dobival puškar Bihelović to orožje od nekega puškarja v Mariboru. Zato je odposlala beogradska policija enega svojih uradnikov v Maribor, da skupno s tamšnjim policijskim komisariatom preišče zadevo. Ni izključeno, da gre za večje tihotapstvo orožja, saj so pred par mesecev cariniki ob avstrijski meji ustavili s senom naložen voz, v katerem je bilo skritih več sto samokresov in par zabojev municije. Bržkone je tudi v Beogradu najdeno orožje prišlo po takih potih preko meje.

Protestno zborovanje invalidov

V nedeljo dopoldne se je vršilo v Ljudskem domu protestno zborovanje, katerega je sklical občinski odbor Udruženja vojnih invalidov za ljubljansko in mariborsko oblast. Zborovanja se je udeležilo nad 100 delegatov iz vseh krajev Slovenije. Po pozdravnem nagovoru je predsednik občinskega odbora g. Štef orisal obupen položaj vojnih žrtv, ki so valed nerazumevanja in neupoštevanja s strani policijanih faktorjev izročene največji bedi. Zdej je začela vlada še olo reducirati prejemke invalidov in še ilak pišlo odmerjene kredite za maloštevilne invalide zavode. Posebno hudo je prizadeta tudi protezna delavnica v Ljubljani, edini tovrstni zavod v Sloveniji. Delavnica je preobložena z naročili, a valed zmanjšan kreditov je morala odpustiti več neobhodno potrebnih delavcev. Posledica je, da čakajo naročila že po deset mesecev na izvršitev. Najhuje so udarjeni invalidi, ki morajo po mesece in mesece čakati na popravila in izdelavo protez, valed česar mnogi ne morejo izvrševati niti onega dela, za katerega so morda še sposobni in ki jim je nudilo vsaj skromen zaslužek.

Tajnik g. Tomo je podrobneje orisal položaj ortopedne delavnice in protestiral proti umiševanju tega samaritanskega zavoda. Občinski odbor je opozoril na težke posledice tega početja vse parlamentarne klube, vlado in tudi Nj. Vel. kralja.

Govorili so nato še delegati posameznih krajevnih organizacij invalidov, ki so poročali o obupnem položaju, v katerem se nahajajo invalidi brez izjeme, ker se je pri nas invalidsko vprašanje rešilo na način, ki ne odgovarja dejanskemu stanju in položaju. Končno je bila soglasno sprejeta obširna resolucija, ki vsebuje zahteve invalidov in protestira zoper prakso, ki se je v zadnjem času razpasla in ki stremi za tem, da se vzame invalidom še ono malo podporo, ki jo doslej še uživajo.

Požar v Kamnici pri Mariboru

Maribor, 23. avgusta.

V pretekli noči tik pred polnočjo je izbruhnil v gospodarskem poslopiju posestnika in gostilničarja Vogrinca v Kamnici pri Mariboru požar, ki je med divjanjem nevihte v pol ure upepelil vse poslopje. Domača požarna bramba je prihitela takoj na pomoč, vendar pa je bila rešilna akcija zelo otežkočena, ker v bližini ni primerne vode in so se žrtniki brigadne zadelali s peškom. Kmalu za tem sta prihiteli tudi mariborska in studenjska požarna bramba, tako da se je skupnemu naporu posrečilo ogenj omejiti in preprečiti nadaljne nesreče.

Nesreča pa je zahtevala tudi človeško žrtev. Istega dne je prišel na obisk posestnika, 20letni Franc Drofenik, ki je zvečer krog 9. odšel k počitku ter spal v senu nad hlevom. Fant je bil trezen in sploh ni kadil, radi česar je izključen vsak sum, da bi bil on po ne previdnosti zanetil ogenj. Spal je bržkone zelo trdno, tako da se je v dimu zadušil. Še le, ko se je začel hlev podirati, in so ga zamažj iskali, so začeli slutiti, da je postal žrtev ognja. Res so proti jutru našli med razvalinami njegovo popolnoma ožgano truplo.

Kako je ogenj nastal, je še povsem nepojasnjeno. V Kamnici je bilo tekono enega leta že kakih osem požarov, ki so ostali doslej še vsi nepojasneni. Upravičeno obstoja sum, da se nahaja v Kamnici kak požigalec, ki mora imeti nekako požigalsko manijo. Orožništvo je doslej v tej smeri

že vse storilo, da bi storilca izsledilo, a vedno zaman. Med prebivalstvom vlada veliko razburjenje. Pri vseh teh požarih pa se je tudi pokazalo, da je v Kamnici nujno potreben vodovod, ker so reševalne akcije vedno bolj pomanjkanja vode zelo otežkočene. Izgleda pa, da občinski odbor ne kaže posebnega zanimanja za to perečo vprašanje. Kakor Tezno in ostale okoliške občine, bi lahko tudi Kamnica dobivala vodo od mariborskega vodovoda, kar bi akcijo ne le zelo pocenilo, ampak omogočilo tudi takojšnjo izvedbo načrta.

Sport

Incident v Murski Soboti

Kakor znano, je hazenska družina Hiriye v nedeljo igrala v Murski Soboti proti SK Muri in izgubila z 8:5 (5:3). Mariborski »Tabor« prinaša o tekmi sledeče poročilo:

»Povodom večerašnje rokometne tekme, ki se je odigrala v Murski Soboti, je bil prvak Slovenije SK Hiriye poražen od SK Mure v razmerju 8:5. SK Mura je igrala z izrednim elanom in sigurnostjo ter popolnoma upravičeno dosegla časten rezultat. Posebno se je odlikovala branilka.

SK Hiriya, ki je sicer nastopila z dvema rezervama, je igrala mestoma jako surovo. Devet minut pred zaključkom je po večkratnem opominu bil sodnik primoran izključiti radi ponovnega faula desnega halfa, nakar je »Hiriya« na poziv spremljevalca v znak protesta zapustila igrišče, kar je s sportnega stališča obsoljanja vredno, ker ni nikakor v skladu z disciplino, ki bi morala biti bistvo in glavna vrhna vsakega sportnika.

Jako sportsko negentlemanska je bila tudi gesta SK Hiriye v tem, da je pred tekmo ji podarjeni šopek SK Mure pustila ležati na igrišču. Malo več sportne vzgoje bi pač lahko pričakovali.

Tako »Tabor«, kateremu prepuščamo tudi odgovornost. Ako so njegovi podatki resnični, se bo s tekmo pač moral baviti tudi hazenski podsavez.

Plavalna prvenstva Evrope

V Budimpešti so se pretekli teden vršila velika tekmovanja za evropska plavalna prvenstva. Sodelovali so plavalci 15 držav, med njimi tudi Italije, ki pa v končni klasifikaciji ni mogla doseči boljšega mesta kakor zadnje. V nedeljo so se vršila zaključna tekmovanja, ki so prinesla veliko presenečenje. Madžarski prvak Barany je namreč premagal svetovnega rekorderja Arne Borga na progi 100 m. Olimpijsko stateto 4x200 m je odnesla Nemčija, sledile so Madžarska, Švedska, Češkoslovaška, Italija in Španija. Splošna klasifikacija: I. Nemčija 101,5 točke; II. Švedska 61; III. Madžarska 60, IV. Belgija 15; V. Avstrija

10,5 in VI. Češkoslovaška 6 točk.

Organizacija plavalnega mitinga je bila zelo slaba, tako da je prihajalo vedno do novih incidentov in celo do pretepot med občinstvom. Policija je morala ponovno intervenirati in je naposled sploh zaprla dostop v kopališče, kjer so se tekme vršile. Ko je bil razglašen rezultat z zmago Nemčije, je vodstvo mitinga razporenilo mesto nemške zastave hohenzollernsko, godba je zaigrala »Wacht am Rhein«, dve stvari, ki sta za nemške republikance kakor rdeča ruta za purana. Ker so bili udeleženci nemški sportniki sami republikanci, so proti madžarskemu izzivanju tudi ogorčeno protestirali.

Po tekmi je navali v nedeljo del občinstva na žirijo, češ da je delala Madžarom krivico, ker bi jim bila morala priznati vsaj drugo mesto. Člani žirije so morali pobegniti pod zaščito policije v avtu.

— FC Bata v Zagrebu. FC Bata, ki ga tvorijo nameščenci Batove tovarne v Zlinu (ČSR) in gostuje sedaj v Jugoslaviji, je v nedeljo v Zagrebu izgubil proti Haški v razmerju 7:0, včeraj je igral proti Concordiji neodločeno v razmerju 3:3. Čehi so predvedli presenečljivo lepo igr. Concordia je igrala zelo ostro in je sodnik izključil Pažurja ter Bedenka.

— Nedeljske nogometne tekme v Mariboru. SK Maribor—Merkur 5:1 (3:0), Maribor, naračaj—Svoboda 7:1, Maribor rez.—Merkur 3:0.

8

septembra
1926.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: 24. avgusta 1926; katoličani: Bartolomej; pravoslavni: 11. avgusta; Evplo in Suzana; muslimani: 14. saferia 1345; židje: 14. elula 5686.

Jutri: 25. avgusta 1926; katoličani: Ljudevit; pravoslavni: 13. avgusta, Fotije in Anikol; muslimani: 15. saferia 1345; židje: 15. elula 5686.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: »Quemador«; Ljubljanski dvor: »Lepa Helena«.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Maršni trg; Kuralt, Gosposvetska cesta.

Jutri: Trunkoczy, Mesni trg; Levstek, Resljeva cesta.

Solnce zaide danes ob 18.53 in vziđe jutri ob 5.13 ter zaide ob 18.51.

Mesec zaide ponoči ob 5.58, vziđe jutri ob 20.24 ter zaide ob 7.17.

Popolnoma novo! Razkošno! Elegantno! Prvič v Ljubljani!

Pot k mladosti

s pomočjo Voronove operacije

Izvrstna originalna družabna igra iz milijonarskih krogov

V glavni vlogi
najlepša
Amerikanka

Eleanor Boardman Adolf Menjou
Konrad Nagel

Predstave se vrše točno ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

Mladini neprimerno. — Pri vseh predstavah prvovrstni umetniški orkester.

ELITNI KINO MATICA, najudobnejši kino v Ljubljani. — Telefon 124.

N. V. Jakovs:

Po Voronovu

»Imenitno!« je vzkliknil gospod Mels: »dovolite, da si vas natančneje ogledam.«

Gospod Simpson je vzel svoj kratek vivček iz ust in obraz se mu je raztegnil v zadovoljen nasmehek, da so se pokazali čedni, beli zobje. »Tudi lepše in razločnejše govori- te in ne grizete več besed.« je nadaljeval gospod Mels, izpraznivši kupico. Tudi ne počite več obraza, dočim ste prej delali grozne grimase. Kaj pa pravi vaša gospa?

»Ona me ni še videla. Pravkar še je prihajala od zobozdravnika.«

»Ko bi ne nosili brade in ne imeli te sivkaste las, bi vam človek ne pripodil več kot trideset let. Koliko jihimate pravzaprav?

»Petdesetindeve. Toda prepričan sem, da izgledam, kakor da mi jih je že najmanj šestdeset.«

»Ali sedemdeset,« ga je korigiral gospod Mels. »Kaj vas briga, kar govorijo ljudje. Najboljše bi bilo, da si daste lasje barvati.«

»Ne delajte takih šal!«

»Poišite z menoj Roznam dobroga

brivca na Bard-Stritu. Tam se lahko skrijete in nikdo ne bo ničesar zvedel.«

Brivec se ni prav nič čudil željam gospoda Simpsona. Ta umetnik je nedavno pomladil sedemdesetletnega starca, ki se je kmalu nato poročil z dvajsetletno nevesto.

Samo enkratni tlesk s škarijami in petnajst centimetrov bele brade se je skotalilo na tla. Pol ure pozneje je gospod Simpson z zadovoljstvom ogledoval v ogledalu gladko obrtiga človeka polnih lic s sajastimi lasmi, kateremu bi prisodil komaj štirideset let.

»No, kaj sem vam pravil? Podobni ste svojemu sinu.«

»Ali pa svojemu vnuku,« se je pohvalil brivec.

Gospod Simpson je polagoma vstal in odšel s prijateljem. Ker še ni bilo pozno, sta jo mahnila v bližnji bar.

»Kaj res ne poznate gospoda?« je začel gospod Mels izpraševati gospodično v baru. Ta je začudeno odkimala z glavo.

»To je vendar najstarejši sin onega starca, ki mu vi med sabo pravite »Sv. Božič.«

»Oprostite, gospod! Ali je vaš oče

že tako star? Saj res že čisto po očetovsko izgleda!«

»Vidite!« je zašepetal Mels polglasno. »ona vas ni spoznala. Niti vaša gospa vas ne spozna.«

»No, tega se pa že ne bojim. Trideset let že nosiva skupaj križe in težave. Med tisoči bi me spoznala.«

Gospodu Simpsonu se ni nič mudilo domov. Pri hišnih vratih se je precej časa zibal, predno je vtaknil ključ v ključavnico. Nato pa se je ojučal in v mladeniško čil se je vzpel po stopnicah.

»Dobro večer, mila!« je pozdravil s popolnoma tujim glasom. Obraz se mu je zopet raztegnil v zadovoljen nasmehek, pri čemur je kazal svoje lepe, nove, snežnobe zobje.

»Kdo ste vi? S kako pravico prihajate v moje stanovanje in še v času, ko je moj mož odsoten!«

»Nikar se ne bojte!« ji odvrne Simpson, ki se je hotel s svojo ženo malo pošaliti. »On je moj odličen prijatelj. Mnogokrat sva že spala v isti postelji.«

»Nikar se ne šalite, gospod! Izginite takoj, sicer pokličem policijo! Ti pride v stanovanje čestite žene in jo

kliče kar po imenu! Ali je človek že kdaj videl tako predrznost!«

»Pojdi, pojdi, draga! Ti dobro veš, da sem jaz tvoj mož. Samo brado sem dal obriti in lase sem si pobarval. Ako sem spremenil glas, se imaš zahvaliti mojim novim zobem. Pa sedaj sem doma. Lačen sem in prošim te, daj mi večerjo!«

»Podvizajte se in izginite! Gorje vam, ako vas zaloti moj mož!«

Simpson je malo vznemirjen stopil v kuhinjo, kjer je že čakala večerja: pečenka, kruh in kos sira. S police je vzel steklenico in ključ ter stopil v klet, da prinese vina.

Ko je gospa Simpson slišala, da je odprla kletna vrata, je stopila za njim, zaloputnila vrata in jih zaklenila ter vtaknila ključ v žep.

»Sedaj pa pokličem policijo!« se je raztogotila.

»Ne delaj neumnosti!« je vzkliknil gospod Simpson in jezo pritiskal na ključko. Pritisk pa je bil prehud in ključka se je odlomila, tako da se je gospod Simpson s ključko v roki skotalil po kletnih stopnicah.

Gospa Simpson je razburjena odhitela k svojemu bratu, ki je stanoval v bližini in mu vsa preplašena pripo-

vedovala dogodek.

»Ubogi Bil!« se je nasmehnil Kiper. »Se bo že potolažil, saj ima v kleti poln sod vina.«

Kiper si je pogladil svojo brado ter pogledal svojo ženo, ki je sumljivo pristavila: »Če je on, bi gotovo spoznala!« In hkratu je sinila vosem trem ista misel v glavo:

»Gremo, pa si ogledajmo!«

»Pojdita in večerajta pri meni. Poleg pečenke se bo že še kaj našlo v hiši.«

»Toda Bil... oni tulec, hočem reči, ki sedi sedaj na sodčku z vinom!« je skoraj otožno pristavil Kiper.

»Pa naj ostane zaprt v kleti!« Kiperjeva sta odšla z gospo Simpson. V kuhinji so se spravili k mizi in začeli pospravljati slastno večerjo, ki jim jo je pripravila gospodinja. Zvenketanje vilic in nožev je spremljal ropot na kletnih vratih. Gospod Simpson je v divji jezi razbijal po vratih, neprestano kričaje z grozkim glasom:

»Odprite, odprite vrata!«

»Ne kričite takole!« je zaklical Kiper. »Saj niti jesti ne moremo, če delate tak ropot!«

»Molči, Bob!«

(Koniec jutri)

Dnevne vesti.

Ljubljani, dne 24. avgusta 1926.

— Visoko odlikovanje našega zunan-
njega ministra. Albanska vlada je odliko-
vala našega zunanjega ministra dr. Niniča
s najvišjim redom Skender bega. Visoko
odlikovanje je včeraj izročil dr. Ninič al-
banski poslanik v zunanjem ministertvu v
Beogradu na svečan način. Tudi nekaterim
činovnikom zunanjega ministertva so bila
izročena albanska odlikovanja.

— Iz UJU. V novi redakciji odbor
glavnega glasila UJU »Narodna Prosveta«
so bili izvoljeni na zadnji seji centralne
uprave sledeči člani: Vlado Petrovič, Pavel
Flere, Vujica etkovič, Milan Popovič, Tihomir
Kostič in Danilo Djardjevič. — Glavni
odbor je istočasno izdal na vsa učiteljska
društva, včlanjena v UJU poziv, naj o pri-
liki vpisa o pričetku šolskega leta gre uči-
teljstvo na roko rodbinam in otrokom umir-
lih učiteljev ter vojnih invalidov in v vojni
poginulih.

— Čebelarški kongres v Dubrovniku. Včeraj je bil v Dubrovniku odprt letni
kongres Udruga čebelarjev, katere-
mu prisostvujejo delegacije iz cele države.
Čebelarji se nahajajo letos v zelo težav-
nem položaju, ker so številne poplave in
dolgotrajno deževje uničile vse pesne in so
ponekod morali čebelarje zaradi nesvarnosti
zatreti, ker jih niso imeli več s čim hraniti.
Radi umetne prehrane so se pojavile pri
čebelah razne bolezni, zlasti driska. Leto-
nje leto bo za čebelarje zelo slabo, ker tudi
topla jesen ne bo mogla več nadomestiti iz-
padka v poletju. Cene medu bodo brez dvo-
mno porastle. Zelo velik bo tudi primanj-
kljaj na pridelku voska.

— 84-letnica maturo na ljubljanskem
atletičnem sošlavi dne 21. t. m. v Novem
mestu so živeli maturanti pod vodstvom
sošolca Eng. Gangla. Kot gost se je udele-
žil proslave pisatelj g. Janko Leban. Sku-
pen obred pri Količu je bil dober, za smeh
in zabavo pa je skrbel neizpriljivi humorist
nadučitelj Benedič. Vesela družba je pose-
dila tudi obka Stembura v Kandiji, ki je po-
gostil redke goste z izbornim kapljico iz
svoje kleti. Zvečer so se jubilanti razšli z
obljubo, da se prihodnje leto zopet sni-
žejo.

— Suša v južnih krajih. V južnih kra-
jih naše države je po strahovitih naliivih in
poplavih zavlada velika suša. Mnogi kraji
so brez vode, ker so usahili vsi studenci
in potoki. Zlasti občutno je pomanjkanje
vode v Skopliju in okolici. Na kolodvoru ni-
majo niti več vode za lokomotive, kar je
vendar vsled suše tako pade, da se je po-
sušil tudi kanal, ki je vezal kolodvorski re-
zervoar z reko. Obstaja resna nevarnost, da
bodo morali v Skopliju omejiti železniški
promet, ker ni vode za lokomotive in tako
velikih količin tudi od drugod ne morejo
dovajati.

— Smrtna kosa. V Kranju je danes
amrl g. Franc Špenko, čevljarški mojster
in posestnik v visoki starosti 76 let. Pokoj-
nik je bil zaveden narodnik, udeleženec
je pri raznih humanitarnih društvih itd.
Blag mu spomin! Žalostno iskreno so-
čutje!

— Čudna praksa. Kakor smo mi po-
ročali, je bil nedavno v Splitu izvršen nad
vdovo Antonojo Čeh grozen roparski umor.
Razumljivo je, da se nele splitski, ampak
tudi vsi ostali listi v državi obširneje poro-
čali o tem dogodku. Toda gotovim krogom
to očividno ni bilo všeč. Redakcije splitskih
listov so bile od policijske oblasti opozor-
jene na člen 86. tiskovnega zakona, ki se
glasi: Z zaporom 6 mesecev in z denarno
globo do 8000 dinarjev se kaznuje, kdor:
1. potom tiska objavlja obožnjo ali keke
druge podrobnosti iz preiskave, prej nego
se prečitajo na javni ustni razpravi. — Po
tolmačenju splitskih policijskih oblasti bi
torej listi ne smeli sploh o ničemur pisati,
kar se ni bilo na razpravi pred sodiščem.
Ta praksa pa obstoja samo po sebi pri nas,
kajti v drugih državah se poslužujejo
policijske oblasti pri razkrivanju kakšnega
zločina v največji meri baš dnevnega tiska,
da tako tudi javnost pritegnejo k sodelovan-
ju in zasledovanju zločincev. O tem pričajo
obširna poročila velikih listov, ki prinašajo
često najmanjše podrobnosti. Postopanje
splitske policijske oblasti meče vsekakor
čudno luč na kriterij dotičnega policijskega
organa o važnosti in misli tiska v današ-
njem socialnem življenju.

— Vlom v lititski konsum pojasnjen. V noči od 12. na 13. avgusta je bil izvršen
vlom v Konsumno društvo v Litli. Vlomil-
ci so odnesli raznega manufakturnega bla-
ga in mnogo čevljev v skupni vrednosti
63.000 Din. S policijskim posom je nadzor-
nik Zajdel ugotovil sicer smer, v kateri
so vlomilci odnesli blago, namreč proti
Smartnu, toda v gozdu je sled za vlomilci
izginila. Nikdo se ni nadejal, da bo glavni
te vlomilske družbe že prihodnjo noč pri-
šel v Ljubljani. Res je bilo. Okoli polnoči
13. t. m. je bil namreč prijet v neki ljub-
ljanski gostilni na Vidovdanski cesti Janez
Možina, ki je tam popival in veseljačil. Bu-
je aretirani, ker so ga zasledovali radi dru-
gih tatvin, izvršenih v Ljubljani. Po dolgem
zasliševanju v policijskih zaporih je konč-
no Možina priznal, da je on tisti, ki je
vlomil v lititski konsum s svojim tovari-
šem Pibernikom. Tudi ta je v dotični gos-
tilni popival, toda, ko je videl policijo, ju
je pravčasno popihal in utekel iz Ljublja-
ne. Mnogo blaga je Možina prodal že po
dnevi 13. avgusta bosanskim delavcem, ki
so zaposleni pri gradnji hiš društva »Stan
in dom« na Viču. Prodajal je blago za
smešno nizke cene. Polica je hotela po-
znejše izvršiti hišno preiskavo v baraki,
kjer so stanovali Bosanci. Toda ti so se
uprili in naglašali, da bo blago »pošteno
plačano«. Možina je n. pr. prodal 13 novih
lepih srajc za 400 Din. Možina in njegov
tovariš sta blago deloma prinesla v Ljub-
ljano, deloma pa ga skrila v bližini
blizu gradu Poganeča med Kresinami in
Litli. Možina je sedaj med preiskavo po-
kazal tudi mesto, kjer je bilo blago skrito.

toda ugotovil je, da je med tam časom
mnogo blaga izginilo. Janez Možina je iz-
vršil mnogo tatvin po gostilnah in Štepanj
vas. Tu je sploh v nekem kozolcu imel
svoje stalno prenočišče. V senu na kozolcu
so celo našli primerno zalogo žganja t.
drugih stvari. Janez Možina je star 25 let,
oženjen, pred leti je bil v Ljubljani pre-
voznik. Je zelo inteligenten in različen
vlomilec.

— Osješka aiera pred zaključkom. Ko-
misija prometnega ministertva, ki je pre-
gledovala knjige na osješki kolodvorski
postaji, kjer je nedavno izvršil tatovski žele-
zniški blaginik Reichherzer samomor in
fingiral roparski umor, je dovršila svoj po-
seel. Ugotovljeno je, da je Reichherzer s
svoilimi manipulacijami oškodoval železni-
sko upravo za 2.133.000 Din. Če te vsote
je investiril v Rechelejevo podjetje
450.000 Din. Rechele in Kirchle, ki sta
bila z Reichherzerjem v zvezi, sta sep-
tembra meseca prišla pred poro.

— Stanje bolnikov v Sloveniji. Po
uradni statistiki je bilo v vseh bolnicah
Slovenije dne 8. avgusta 2943 bolnikov. V
splošni bolnici v Ljubljani 553, v bolnici za
ženske bolezni v Ljubljani 102, v bolnici za
duševne bolezni na Studencu 432, ostali
bolniki se razdele na druge bolnice.

— Utopljenec v Savinji. Včeraj je Sa-
vinja pri Laškem vrgla na suho truplo ne-
znane moškega. Truplo je brez glave in
zato je identiteto utopljenčeve zelo težko
dognati. Truplo je bilo že povsem razpa-
dano. Utopljenec se je nahajal v vodi go-
tovo že nad mesec dni. Utopljenec je bil
srednje velik in po obleki sooč kak de-
lavec.

— Beg iz mariborske kaznilnice. Radi
javnega nasilstva na polodruje leto obsje-
ni Fran Čuš je včeraj pobegnil od dela pri
državnih nasadih v Pekriah. Nosi kazni-
niško obleko.

— Številne nesreče pri kopanju v Za-
grebu. V Zagrebu je minulo soboto in ne-
deljo utonilo kar 5 oseb. Lepi dnevi so iz-
vabili na Savo na tisoče ljudi. Nekateri so
se brezskrbno prepustili valovom in se
prodrli s plavljenjem na najnevarnejših
mestih. Temu je pripisovati tudi pogoste
in številne nesreče, ki se dogajajo pri ko-
panju. V soboto je utonil vojak Feim Ali-
movič iz Bitolja in krojaški pomočnik Mar-
tin Andrašević iz Zagreba. Oba sta se ko-
pala na prepovedanem mestu. — V nedel-
jo je zahtevala Sava kar tri žrtve. 17 let-
ni delavec Josip Kele in 23 letna služkinja
Pepeca Lovrenčič sta utonila v bližini sela
Prečko pri Zagrebu, poleg kopališča v Za-
grebu pa je utonil nek starejši možik, ko-
jeja identiteta pa še niso ugotovili. Trupel
utopljenik doslej še niso našli.

— Izredni ribički plen so imeli 19. t.
m. ribiči pri Sv. Jakobu Šiljevcu v Hrvat-
skem Primorju. V nastavljen mreže se je
ujel velik morski pes. Ko je opazil nevar-
nost, je začel tako divjati, da je potrgal
mreže in je obstojala nevarnost, da zoper
pobegne. Ribiči so poklicali na pomoč fi-
nančnega stražnika, ki je s čolna oddal na
velikansko ribo 20 strelcev. Smrtno zadeta
žival je daleč naokoli razburkala valove
in je skušala prevrtniti čoln, v katerem so
bili ribiči. Po hudem boju je riba končno
omagala. Ko so jo potegnili na obrežje, so
še le videli, kakšnega velikana so ujeli. Bila
je samica, dolga 6,15 m, pri hrbtni plavuti
je merila 4 m v obsegu, tehtala pa je 10
meterskih stotov.

Iz Ljubljane

—lj Čemu to? Zadruga gostilničarjev
nam sporoča, da je finančna uprava strogo
prepovedala prodajo cigaret po kavarnah
in restavracijah. Vsak gospodar mora po-
pisati izjavo, da je vzel to prepoved na znan-
je. Ljubljanski gostilničarji in kavarnarji
so zato na včerajšnjem sestanku sklenili,
da v svojih lokalih ne bodo več prodajali
cigaret in da tudi nihče ne bo prošil za to-
zadevno »dovolilo«, kar baje želi monopol-
na uprava. — Tako gostilničarska zadruga.
Kakor njej, bo tudi občinstvu neumljivo,
kakzi vzroki vodijo monopolno upravo pri
njenih odredbah. Saj je vendar samo v nje-
no korist, da se proda čim več cigaret. Za-
ščita trafikantov tudi ne pride v poštev, saj
so natakariji kupovali vse »blagoc« v trafika-
kah za polno ceno. Da bi hotela monopolna
uprava ščititi kadilce pred izkoriščanjem,
ker so bile cigarete po kavarnah in restav-
racijah navadno za polovico dražje, tega tu-
di ne bo nihče verjel. Zato res ni nikakega
pametnega razloga za najnovejšo škiano, ki
bo le po nepotrebnem razburjala gostilni-
čarje, kavarnarje in kadilce.

—lj Vreme. Dne 23. avgusta t. l. ob
21. je kazal barometer 767, termometer 16°
C, vlažnost 79%. Danes ob 7. jutraj baro-
meter 770, termometer 12,5° C, vlažnost
100%. Jutraj megleno. Opoldne barometer
768, termometer v senci 21° C, na soncu
24° C, vlažnost 86%. Jasno.

—lj Požar na Tržaški cesti. Danes ob
3.45 jutraj je opazil nočni čuvaj tobačne
tovarne Anton Ambrož, da gori lesena ba-
raka, ki je last trgovca Jemca na Tržaški
cesti. V njej je stanoval nad eno leto čev-
ljar Anton Pipar, ki je imel tam tudi svoje
čevljarstvo delavnico. Čuvaj Ambrož je re-
šil iz barake kolo, pri gašenju je pomagal
tudi drugi nočni čuvaj. O požaru obvešče-
na ljubljanska gasilska postaja je odšla na
mesto z avtomobilom in požar kmalu udu-
šila. Baraka je na pol zgorela. Škoda je ce-
njena na 3000 Din. Koliko ima škoda
čevljar Pipan sam, ni znano. Imel je pre-
cejšnjo zalogo usnja in več čevljev. Čev-
ljar Anton Pipar, ki je imel tam tudi svojo
toda je pred nekaj dnevi odpotoval v Ita-
lijo k svojemu sinu. Kako je požar nastal,
ni ugotovljeno.

—lj Nesreča pri stavbi. Zidarski delavec
Fran Zarnik, doma iz Vira pri Domžalah,
je včeraj ob 13.30 padel z 12 metrov viso-
kega odra pri stavbi frančiškanske cerkve v

Šiški. Pri padcu sa je močno poškodoval
na rokah, glavi in drugod. Dobil je tudi
težke notranje poškodbe. Prepeljali so ga z
rešilnim vozom v ljubljansko javno bolnico.

—lj Vlom v zidarsko barako. Pri Josipu
Oražnu na Seli zaposleni zidarski pomočnik
Ivan Radešek je opazil, da je bilo pred-
včerajšnjim ponoči vlomljeno v zidarsko ba-
rako. Tat je odnesel razno zidarsko orodje.

—lj Beg od doma. V petek 21. t. m. po-
polndne je od doma pobegnila 17letna dekli-
ca Antonija Burger, ki nosi dečjo frizuro in
ima umetno desno oko. Domnevajo, da je
odšla k svoji prijateljici v Sarajevo. Vzela
je s seboj železniško legitimacijo svoje
sestre.

—lj Pozor kopalet na Savi. Kopalci pri
Tomačevem naj pazijo na svoje obleke, kajti
po Tomačevem se kladi sedaj neki ratli
tatvine na osem mesecev obsojeni Istenič, ki
je prejšnji teden pobegnil iz zaporov dežel-
nega sodišča, a je tuji lastni zelo nevarne.
Kakor pripovedujejo, je bilo zadnji čas na
Savi izvršenih več tatvin. Istenič je drzen
uhajati iz zaporov. Nekot je pobegnil iz pre-
iskovalnega zapora ravno opoldne ter je še
nekega paznika pozdravil: »Z Bogom, gos-
podi! Na svidenje!« — Sava je imela vče-
raj 14° C.

—lj Prevaran Bosanec. V Ljubljano je
včeraj prispel bogatejši Bosanec tam iz
Brčke, ki je marljivo v Ljubljano pošiljal
lepe bosanske slive. Tu mu jih je razpela-
val neki prefrigan Ahmed Turković, ki je
delal nenavadno drzno konkurenco doma-
nim trgovcem s sadjem in se je celo začel
pričati z mestno občino. Povdarjal je, da
je pošten kmet in da je vse to njegova ro-
ba. Prodajal je hruske za vsako ceno, samo
da je šel »pospac«. Pravi gospodar se je
sino začudil, ko ni nikjer našel Ahmeda,
da bi z njim obratunal. Ahmed je izginil in
z njim lepi denarji.

—lj Drobnja policijska kronika. Na glav-
nem kolodvoru je stražnik prijel Justino Š.
radi postopanja. Ponoči je hotela spat v
vestibulu glavnega kolodvora. — Tri mladi
bratci so kradli sadje. — Nekdo je Franu
Krezu ukradel 80 dinarjev vredno svetilko.
— Mara, Draga, Lila in Silva so jemalo
neki trgovki razglednice in slike. — Pri-
javljenih je danes 20 slučajev prestopkov
cestnopolicijskega reda. — Ponoči noben
slučaj kaljenja nočnega miru.

—lj Dr. Milan Perko v Novem Vod-
matu zopet redno ordinira. 812-n

—lj Ubogi namešteneec je izgubil vče-
raj popoldne na potu od državnega kolo-
dvora v Šiški do Opekarske ceste listnico z
večjo svoto denarja. Ker izguba te vsote za
njega najhujši materijalni udarec, prosi po-
štenega najditelja, naj odda listnico z de-
narjem proti lepi nagradi pri policijski di-
rekciji.

— Otroške obleke: Kristofč-Bučar!

**K čisti obleki
rabite čisto obutev**

Moški 99' - Zenski 65'

Otroški 49'

Baťa

**K beli obleki
kupite belo obutev**

Moški 99' - Zenski 65'

Otroški 49'

Baťa

**K platneni obleki
kupite platneno obutev**

Moški 99' - Zenski 65'

Otroški 49'

Baťa

Iz Celja

—c Porotno zasedanje. Za jesensko
zasedanje celjske porote, ki se začne v
ponedeljek, dne 30. tm., so doslej razpisani
slednji služaji: 30. avgusta: Alojz Škoflec
(posilstvo), Josip Gumzej (uboj) ter Anton
Petrovič in Frano Vogrinc (rop in težka
telesna poškodba); 31. avgusta: Anton Av-
see (posilstvo). Te dni bosta razpisana še
dva služaja delomora, en služaj goljufije in
en služaj umora. Zasedanje bo trajalo kakih
pet dni.

Schichtov
način pranja

Namakaj z „Žensko hvalo“, peri z „Jelenjim milom“!
To ne pokvari perila ter ga popolnoma očisti.

Iz Maribora

—c Borza dela. V Celju se ustanovlja
prepotrebna borza dela. Poleg drugih čim-
teljev je za nje vzdrževanje prispevala tudi
okoliška občina enkratno vsoto 7000 Din. —
Izgleda, da bo borza dela dobro fundi-
rana. Za novega načelnika elektrifikaci-
skega odseka okoliškega občinskega odbora
je za g. Baeblerjem, ki se je odselil, izvoljen
g. Gams. Dela bo v tem oziru dovolj. —

—m Občinske volitve na Teznu. V ne-
deljo so se vršile na Teznu občinske vo-
litve. Politično razcepjenost v majhni, ko-
maj par sto duš obsegači občini je do-
kumentiralo kar 6 list, izmed katerih sta
bili dve naročni, 1 klerikalna, ostale pa
socialistične raznih nijans. Klerikalci so se
zvezali z eno socialističnih skupin, a kljub
temu niso dosegli niti količnika. Obe na-
rodni listi sta dobili 97 glasov, vse ostale
liste pa skupno samo 88.

—m Skopljanski kaznjenci v maribor-
ski kaznilnici. Mariborska kaznilnica je ena
najmodernejših jugoslavij. Zato prihajajo
iz južnih krajev države, kjer kaznilnice
eploh ni, v Maribor vsi kaznjenci, ki so
obsojeni na večletne ječe. V soboto je zopet
dospel transport 50 kaznjencev, večinoma
odmetnikov, ki so obsojeni radi ropov in
umorov na 10-20letno ječo. Kaznjenci so
bili vsi v verigah ter so se vozili s tovor-
nim vlakom, tako da so bili pet dni na po-
tu. Istočasno je bilo iz Skoplja odposlanih
100 kaznjencev v Niš, 100 v Lepoglavo in
50 v Maribor, kjer pa morajo tudi za do-
mače potrebe rezervirati nekaj prostora.

—m Himen. V nedeljo se je poročila
v Mariboru gđ. Zora Kravosova, hčerka
uglednega mariborskega obrtnika in znane-
ga narodnega delavca g. Jovana Kravosa, z
g. J. Pavlovičem, carnikom v Mariboru.
Mlademu paru čestitamo!

—m Zatvoritev pobreske ceste. Radi
regulacije je onl del Pobreske ceste, ki vo-
di od državnega mostu do Tržaške ceste, do
preklica za promet zatvorjen.

Gospodarstvo

Kongres čevljarjev

Ustanovitev Saveza čevljarjev
kraljevine SHS.

Zagreb, 23. avgusta.

V nedeljo se je vršil v prostorih tr-
govske in obrtne zbornice v Zagrebu kon-
gres čevljarjev, katerega so se udeležili de-
legatje iz vseh krajev naše države. Po po-
zdravnem nagovoru predsednika zagrebske
čevljarke zadruge je bilo izvoljeno pre-
sedstvo kongresa: Predsednik g. Fištrovič
(Zagreb), podpredsedniki Pipinič (Zagreb),
Vatič (Beograd), Leskovar (Ljubljana) in
Novaković (Split). Kralju, predsedniku vla-
de in trgovskemu ministru so bili odposlani
brzojavni pozdravi, nakar je kongres takoj
prešel k razpravam.

K prvi točki dnevnega reda: položaj
čevljarjev in vprašanje uvoza in uvozne ca-
rine na gotove čevljarke izdelke je poročal
predsednik Fištrovič, ki je v stvarnih iz-
javah izrazil, da znaša letni konzum v
celi državi približno 12 milijonov parov
čevljev, dotim znaša domača produkcija
jedva 4 milijone parov. Ostalih osem mili-
jonov se mora uvažati, kar predstavlja
vrednost 180 milijonov dinarjev. Domača
produkcija pa bi se lahko najmanj podvo-
jila, ako bi obrtništvu ne tlačila visoke
davčne dajatve in splošna gospodarska kriz-
a. V tem pravcu bi morala država prisko-
čiti obrtništvu na pomoč zlasti z znižanjem
davčnih bremen in preskrbo cenovnih kre-
ditov, kar bi v veliki meri pripomoglo do
popolnega razvoja kapacitete domače čev-
ljarke obrti. Naš obrtnik je v pretežni ve-
čini vezan na ročno delo. Znano je, da so
naši ročni izdelki mnogo bolj in lepši, to-
da teške gospodarske razmere silijo konzu-
menta, da ne vpraša po boljšem in finejšem
blagu, ampak da gleda samo na nizko ceno.
V zvezi s tem je bil sprejet predlog, naj se
uvoz iz inozemstva omeji samo na fiktivno
potrebo ter da naj se čimprej pristopi k
čistovrenju Obrtne banke.

Razni govorniki iz Novega Sada, Skop-
lja, Maribora in drugod so orisali težaven
položaj, v katerem se nahajajo čevljarji.
Dalmatinski čevljarji so se pritoževali nad
netunskimi konvencijami, ki še naravnost
popešujejo italijansko konkurenco, tako da
bodo dalmatinski čevljarji prisiljeni, svoje
delavnice radi nerentabilnosti opustiti.

V imenu trgovske zbornice je pozdra-

vil kongres zbornični tajnik g. Čuvaj, ki je
govorec o gospodarski krizi, izjavil, da le-
ži glavni vzrok v tem, da je padla kupna
moč podeželskega prebivalstva, ki pre-
stavlja 60% celokupnega konzuma doma-
nih izdelkov. Inozemska konkurenca lahko
dela mnogo ceneje, ker ne nosi niti polo-
vico bremen, ki tlačijo našega domačega
obrnika.

Nato se je vršila daljša razprava o
ustanovitvi enotnega Saveza čevljarjev za
vso državo. Po osnutku pravil, ki jih je iz-
delal poseben odbor že prejšnjega dne, bi
bil sedež Saveza v Zagrebu. Vojvodinski in
srbski delegatje so na kongresu zahtevali
spremembo pravil v toliko, da bo sedež v
Beogradu, kar je bilo po daljši razpravi
tudi sprejeto. Savez se deli na pet podsave-
zov in sicer: beogradski za Srbijo in Crno
goro, novosadski za Vojvodino, sarajevski
za Bosno in Hercegovino, ljubljanski za
Slovenijo in zagrebski za Hrvatsko, Slavo-
nijo, Dalmacijo in Nedimurje. Po številu
članstva bo najmočnejši slovenski.

Končno je bila sprejeta obširna reso-
lucija, ki zahteva:

1. da se točno določi kontingent, ki se
sme uvažati iz inozemstva in ki bi ne smel
presežati 800.000 parov čevljev;
2. da se država ozira na domače obrt-
nike in skrbi za primerno strokovno iz-
obrazbo potom obrtnega šolstva;
3. da se znižajo davčna bremena in
čimprej izenačijo davki v celi državi na
zdravem, razmeram primernem davčnem
sistemu;
4. da se čimprej izenači obrtni zakon;
5. zavračajo oblike, da morejo poprav-
ljati tovarniških čevljev, kar tvori baš
popravila glavni zaslužek obrtnika, izvem-
ši čevlje tvrdke »Bata« ki jih ne morejo
popravljati, ker so večinoma iz papirja.

Končno je bila izvoljena uprava Sa-
veza, v kateri so zastopane vse pokrajine.
Slovenijo zastopata v glavnem odboru gg.
Josip Steinman iz Ljubljane in Martin Kralj
iz Maribora.

Ustanovitev enotnega Saveza je brez-
dvoma velike važnosti za celokupno obrt-
ništvo, ker je s tem ustanovljena zopet ve-
lika in močna organizacija, ki bi lahko
uspešneje zastopala interese tako svoje
stroke, kakor tudi celokupnega obrtništva.
Je pa na drugi strani tudi dokaz, da so se
razne separatistične tendence preživele in
da vedno bolj pronika tudi na gospodarskem
polju ideja narodnega in dravnega edinstva.

—g Ustanovitev enotnega Saveza pe-
kov za celo državo. V nedeljo se je vršil v
Zagrebu kongres pekovskih organizacij iz
Hrvatske in Slavonije. Kongresu so pris-
stvovali tudi zastopniki pekovskih organi-
zacij iz ostalih pokrajin države in je bila
pri tej priliki splošno izražena želja po
ustanovitvi enotnega saveza pekov za celo
državo, pri čemur se je povdarjalo, da raz-
cepljene in na posamezne pokr. omejene or-
ganizacije ne morejo uspešno zastopati inte-
resov pekovskega stanu in da s svojimi za-
hvatami čisto pridejo celo v navzkrižja s
lastnimi organizacijami v drugih pokraj-
nah. Predlog je bil z odobravanjem spre-
jet in bo v najkrajšem času sklicana usta-
novna skupščina.

—g O fuziji zagrebskih velebank. »Ju-
goslovenski Lloyd« poroča, da deluje Hr-
vatska Eskomptna banka sama resno na
to, da pride do fuzije s Splošno kreditno
banko. Generalni ravnatelj Hrvatske
Eskomptne banke dr. S. Švrljuga se je
mudil te dni v Londonu, kjer je razpravljaj
o predstojeci fuziji z vodstvom Anglo-ban-
ke. Istočasno se je mudil v Londonu tudi
generalni ravnatelj Splošne kreditne ban-
ke Kostial-Zivanović. Dr. Švrljuga se je v
soboto vrnil v Zagreb. (V včerajšnji notici
je tiskarski škrat pozrl dve vrstici in zato
notica ni bila razumljiva. Gre za fuzijo
Hrvatske Eskomptne banke s Splošno kre-
ditno banko. Na obeh denarnih zavodih je
namreč zainteresirana Anglo-banka s cen-
tralo v Londonu.)

—g Konferenca lesnih trgovcev in in-
dustrijcev. Ministrstvo za šume in rudnike
je sklicalo konferenco lesnih trgovcev in
industrijcev, na kateri se bo razpravljalo
o krizi v lesni industriji. Konferenca se bo
vršila 10. septembra v prostorih beograd-
ske industrijske zbornice.

—g Podražitev živil v Banatu. Iz Beč-
kerek poročajo, da so se živila te dni ne-
pričakovano podražila za celih 100%.
Vzrok podražitve so baje poplave. Ljud-
stvo je obupano, ker se boji, da se podraže
tudi drugi predmeti.

Inserirajte v „Slov. Narod“!

To in ono

Zračna pot Newyork - Pariz

Drzni francoski avijatik René Fonch hoče ta teden preleteti z aeroplanom Atlantski ocean. To bo nov uspeh moderne avijatike, ki se je zadnja leta tako razvila, da skoraj ni več ovire, ki bi je ne premagala. Fonch upa, da preleti razdaljo med Newyorkom in Parizom v 38 urah.

Neki ameriški novinar je posetil Foncha na aerodromu blizu Newyorka, kjer se vrše velike priprave za ta senzacionalni polet. Američani so sprejeli Fonchov načrt z velikim navdušenjem — pripoveduje dotični novinar. Francoski letalec je dobil bogato podporo v gotovini in tehničnem materialu. Na aeroplanu bosta vihrali zastavi Zedinjenih držav in Francije. Foncha bo spremljal ameriški avijatik Alan Snowdew. Aeroplan meri po dolgem 33,60 metra. Težak je 3.650 kg. Ima tri motorje po 420 HP. Letel bo z brzino 200 km na uro.

Najbolj me skrbi,« je izjavil Fonch, »bodo-li motorji dovolj močni, da preneso v zraku tako težo.« Na vprašanje, ali se udeležijo poleta tudi potniki, je Fonch smeje odgovoril, da o tem za enkrat ne more biti govora. Spremljala ga bosta samo Snowdew in neki ameriški radiotelegrafist. Vsako uro bo porabil aeroplan 900 litrov bencina. Za polet iz Newyorka v Pariz bo potrebno 34.200 litrov bencina. Neki ameriški mehanik je izjavil, da ne verjame, da bi mogel aeroplan dvigniti 11 ton. Fonch mu je smeje odgovoril, da je za to že poskrbel in da bo letel preko oceana tako udobno kakor v spalnem vagonu.

Nedeljske nesreče

Kakor vsaka lepa poletna nedelja, je tudi zadnja radi izredno velikega prometa povzročila celo vrsto večjih ali manjših nezgod. Prvenstvo nosijo umetno avtomobilske nesreče in nezgode pri kopanju, saj sta avtomobil in voda prava simbola poletja.

Po poročilih dunajskih listov je bil v nedeljo rekorden naval ne le na dunajsko kopališča, ampak sploh na vso dunajsko obalo, po mnogo kilometrov na obe strani Dunaja. Valovi Dunava so odnesli preko 14 letno deklico; njena prijateljica jo je hotela rešiti, a ni znala plavati in se je začela sama potapljati. Za njo je planil mlad čevljarški vajenec, ki jo je privedel res že blizu nazaj k obrežju, v tem pa se je deklica v smrtnem strahu oklenila okrog vratu in oba sta izginila v valovih, ki so tako zahtevali hkrati tri mlade žrtve. Na dveh drugih mestih sta utonila v Dunavu še dva dunajčana.

Na dunajskem Nordbahnhofu je padla v nedeljo popolnoma pod vlak neka že priletna žena iz okolice, ki je hotela skočiti na že odhajajoči vlak. Neki sopotnik ji je hotel skočiti na pomoč, pa je tudi sam prišel pod kolesje. Žena je bila mrtva, moškemu je zmečalo desno nogo.

V dunajski okolici sta trčila dva tramvajska voza. Tri osebe so bile ranjene.

Pri Fischamendu blizu Dunaja je zavozil trgovec s papirjem Rokos z motociklom, v katerem sta bila tudi njegova žena in hči, v električno že-

leznico Dunaj-Bratislava. Rokos je bil mrtev, obe ženski težko poškodovani. Poleg te nesreče beleži nedeljska dunajska kronika še celo serijo manjših avtomobilskih in motociklističnih nezgod.

V Budimpešti se je v nedeljo popoldne v hitrem tempu peljal po mestu znanj grof József Szechenyi s svojo ženo. Sofer je bil vinjen in je z vso silo zavozil v tramvaj. Avto se je prevrnil in pokopal vse tri pod seboj. Sofer in grof sta odnesla le z neznatnimi poškodbami, grofico pa so morali prepeljati v bolnico.

Pariška nedeljska kronika beleži v mestu in okolici 7 avtomobilskih nesreč s tremi smrtnimi žrtvami. Na kolodvoru v Montpelier je zavozil brzovlak v osebni vlak; 15 oseb je bilo ranjenih, eno je iz strahu zadela kap. Brzovlak Pariz-Lille je vozil strojevodja, ki proge ni dovolj poznal. Stopil je zato na tender tik pred nekim nizkim mostom. Železna mostna traverza mu je glavo odrezala; vlak je pripeljal do prihodnje postaje kurjač.

Ena največjih nemških tvornic za predelavo guma v Seelze pri Hannoveru je v nedeljo popolnoma zgorela. Škodo cenijo na 6 milijonov Dm.

Nad Berlinom in okolico je v nedeljo popoldne besnel strahovit vihar, ki je naredil po mestu precejšnjo škodo. Prevrtel je tudi več čolnov, pri čemur so tri osebe utonile.

Fantasti ali zločinci?

Nedavno smo poročali o račiniranem umoru v vlaku na progi Žilina-Vratky na Češkem. Preiskava je odkrila senzacionalne podrobnosti tega umora. Ozadje nočnega napada v vlaku je bilo zelo romantično. Člani razbojniške tolpe »Črni orol« so imeli dalekosežne načrte. Najbrže so videli znani Valentinov film »Črni orol« in so hoteli posnemati njegove junake.

Aretirani član te tolpe Nečas trdi, da je bila tolpa ustanovljena zato, ker člani niso mogli več mirno gledati, kako ubogi ljudje gladujejo. V ta namen je imel poglavar tolpe Rickov v gozdu več predavanj, v katerih je naglašal, da njegovi pajdaši ne smejo trpeti, da bi židje tako nemoteno izmozgavali češko ljudstvo in izživljali njegov nacionalni čut. Židje rinejo v ospredje samo svoje ljudi, kristjane pa zatirajo in izkoriščajo. Da se to izkoriščanje prepreči, je bila ustanovljena roparska tolpa »Črni orol«. Vsak novi član je moral položiti sledečo prisego:

»Kot bojevniki ležite »Črni orol« prisegam, da ne položim orožja prej, predno ne bodo vsi židje izgnani v Palestino in sicer brez vseh sredstev, kakor so prišli v Evropo. Poglavarjeva povelja bom vedno izpolnjeval brez ugovora. Pomagal bom siromašnim ljudem v bedi in nesreči. Zrtvovati hočem svoje življenje za tovariše v nevarnosti in nikoli ne bom sramotno bežal pred sovražnikom. Jezik bom držal vedno za zobji in tajnosti organizacije ne izdam nikomur. Prisegam ponovno, da ne bom nikogar izdal, da ostanem v slučaju aretacije nem, ker sem prepričan, da mi prileti »Črni orol« na pomoč ter mi vrne zlato svobodo. Držal se bom vedno gesla, vsi za enega in eden za vse. Za svoje to-

variše se bom boril do zadnje kaplje krvi.«

Razbojniki so dali tiskati celo letake s sledečim pozivom:

Poziv siromašnemu ljudstvu, ki ječi v židovskem roblju. Bratje in sestre! Pozivamo vas na boj proti židovskemu nasilju, ki nam preti z gladom in izumiranjem. Pozivamo vse pogumne in idealne borce za svobodo v vrste »Črnega orla«, ki se bori za vašo srečo in osvoboditev izpod židovskega jarma. Čas plačila je nastal. Napočil je dan, ko se moramo osvetiti za muke in trpljenje. Storitve torej svojo dolžnost in pomagajte ljudem, ki so se lotili važnega posla. Ne gre za denarno pomoč. Z denarjem vam hočemo pomagati sami, ko ga vzamemo židom. Pomagajte nam samo z delom in orožjem, naperjenim proti židom kot našim največjim sovražnikom. Po obstoječih zakonih, ki so jih izdali židje, smo mi v državi zločinci. Toda ne ozirajte se na te zakone, temveč na naše cilje. Mi hočemo vzeti židom kapital, ki nas ubija. Ta kapital hočemo spraviti v češke roke in rešiti s tem češko ljudstvo bede. Hitite torej na pomoč bednemu češkemu ljudstvu. Vzemite židom kapital, ki ga imajo v izobilju in dajte ga tistim, ki živijo v največji bedi. Ostanite mirni in pripravite se, da očistite roko v roki s »Črnim orlom« državo židovske navlake. »Črni orol« vas ne bo zapustil v bedi in nevarnosti. On čuti z vami in se žrtvuje za vas. S tem bomo pomagali prezidentu Masaryku napraviti v državi red. Tako nasitimo lačno ljudstvo in njegovo deco. Na zdar! »Črni orol«.

Na vprašanje, zakaj so torej ubili poštenega Čeha, dasi so imeli v programu samo boj proti židom, je Nečas odgovoril: »Po nesrečnem naključju. Hoteli smo oropati polske žide, ki so se vozili z istim vlakom. Kavka je sam zakrivil svojo smrt, ker se je vmešaval v naše posle.«

Organizator tolpe Rickov je rodom Rus. Policija ga je že dolgo zasledovala, pa se je znal vedno spretno izmuzniti. Rickov je bil baje udeležen pri mnogih roparskih napadih in vlomih v blagajne. Drugi član »Črnega orla« Urban je v zadnjem hipu odnesel pete. Orožniki so ga obkolili, toda mož se ni dal ujeti. Z revolverjem v roki se je prebil skozi orožniški korдон in pobegnil. Dolgo se je klatil po gorah in ko je videl, da je rešitev nemogoča, se je v obupnu obesil. Iz vrhovih vej si je spletel motovoz in si zadržal vrat. Našli so ga šele čez tri dni.

Delavnica za ponarejanje denarja v Plzni

V Plzni je bila te dni slučajno odkrita delavnica za ponarejanje češko-slovaških novčanic. Policija je pravčasno aretirala ponarejalce tako, da falzifikati še niso prišli v promet. V ponedeljek 16. t. m. so se kopali plenzniki otroci v reki Radbuzi. Na bregu so našli bakreno ploščo, na kateri so bili izrezani nekateri deli stokronske novčanice. Malo dalje ložali kosi fotografirane plošče. Otroci so jih zložili in spoznali negativ stokronske novčanice. Obvestili so o zanimivi najdbi roditelje, ti pa policijo, ki je uvedla preiskavo. Sum je padel na 32-letnega brezposelnega uradnika Viljema Pekarka iz Plzni. V torek popoldne je policija preiskala njegovo stanovanje. Na prvi pogled ni bilo v stanovanju ničesar, kar

bi pričalo o ponarejanju denarja. Šele ko so odprli omaro, so se prepričali, da stoji v pravem kemičnem in fotografičnem laboratoriju. Pekarek je imel vse potrebne aparate in pripomočke za ponarejanje stokronske novčanice. Ko se je Pekarek vrnil od večerje, je bil aretiran.

Pri zaslišanju je priznal, da je bil do novembra lanskega leta zaposlen v kemični tovarni v Nepomislju. Radi spora z ravnateljem je izstopil iz službe in sklenil ustanoviti delavnico za ponarejanje češko-slovaških novčanic. V ta namen je naročil najprej strokovne knjige iz Nemčije, ki jih je temeljito preštudiral. Novčanice je najprej fotografiral in skušal prenesti negativ na bakreno ploščo. Toda poskusi se mu niso posrečili. Naposled je prišel na to, da so stokronske novčanice zlepljene iz dveh delov. Namočil jih je torej v mlačno vodo in ko so se res razlepile, je fotografiral vsako polovico zase.

Zdaj išče policija še Pekarkove pomočnike, ker ni dvoma, da je imel Pekarek zaupnike, ki so mu pomagali organizirati delavnico za ponarejanje novčanic.

Tragedija madžarskega diplomata

Nedavno se je odigrala v Varšavi senzacionalna rodbinska tragedija. Neki poljski grof je ustrelil bivšega uradnika madžarskega poslanstva v Varšavi Tibora Plattya. 32-letni višji poslanski uradnik Platty je živel kakor vsi madžarski gizdalini zelo razkošno, dasi njegovi prejemki še daleč niso bili tako visoki, da bi si lahko dovolil tako razkošje. Ker se pa ni hotel omejit v zapravljanju, se je kmalu zadolžil in upniki so ga prisilili izstopiti iz službe. Čez nekaj mesecev se je zopet pojavil v Varšavi. Vrnil se je z namenom nadaljevati svoje pustolovščine, dokler se pač da. Kmalu se je seznanil z lepo gro-

fico Marijo Mierzbicko, v katero se je strastno zaljubil. Toda grofici mladi gizdalin ni bil všeč in ko ji je nekoč odkril svoje srce, mu je pokazala vrata.

Nekaj dni nato se je zopet zgledil pri grofici, ki je sedela sama v svoji sobi. Kaj se je zgodilo tu pred tragedijo, ni znano. Kmalu so začeli domači iz sobe strel in ko je grof planil v ženinovo sobo, je našel grofico mrtvo na tleh. Platty jo je zadel v prsa. Razjarjeni grof je potegnil revolver in ustrelil madžarskega pustolovca.

Orzna tatvina v muzeju

Iz Londona poročajo o drzni tatvini v muzeju Victoria-Albert v Kensingtonu. Tat je vlomil v omaro v prvem nadstropju in odnesel 34 zelo dragocennih starih zlatih novčičev, večinoma rimskih in egiptovskih. Efektivna vrednost ukradenih novčičev znaša sicer samo 50 angleških funtov, toda muzej ima ogromno škodo, ker je zgodovinska vrednost novčičev neprecenljiva. Novčiči datirajo iz l. 431 pr. Kr. in 220 po Kr. Poleg zlatih je bilo v omari tudi več srebrnih in bronastih novčičev.

Policija je kmalu ugotovila, da je vlomilec prodal novčiče neki veliki juvelirski trgovini v Westendu. Detektivji so zaslišali osobje te trgovine in končno je bil aretiran uslužbenec Frederick Jones, ki je na policiji priznal tatvino. Nekaj novčičev so našli v trgovini, drugi so pa brez sledu izginili.

Vožnja z rakoplovom z Dunaja v Benetke velja 110 šilingov ali okrog 900 D in traja par ur. Vožnja z brzovlakom traja dan in noč in velja v drugem razredu nekaj manj, v prvem pa precej več. Ako računamo, da se porabi na skoro 24urni vožnji tudi sicer nekaj denarja, kar na aeroplanu ni mogoče, ne stane aeroplanska vožnja nič več kakor v II. razredu z železnico.

Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Kranju javlja tužno vest, da je izdihnil danes tovariš

Franc Špenko st.

Častni član, namestnik poveljnika itd.

ki je nad 43 let neumorno sodeloval v našem društvu. Pogreb pokojnika bo v četrtek, 26. t. m. ob 17. v Kranju. Ohranimo vzornemu gasilcu za nesebično in nad vse požrtvovalno delovanje v humanitarni organizaciji najlepši in trajen spomin!

V KRANJU, 24. avgusta 1926.

25.000 Din posojila
za 1 leto išče trgovec v svrhu povečanje trgovine proti dobrih obrestim in sigurni garanciji. Ponudbe na upravo lista pod »Posojila« 2411

Trgovska sotrudnica
mlada, močna, izurjena v mešani trgovini išče mesta v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravo lista pod »Takošen nastop« 2416

Klavisr
dobro ohranjen se radi pomankanja prostora takoj oroda. Ponudbe na upr. lista pod »Klavisr« 2415

Dijakinja ali dijak
sprejme na hrano in stanovanje v bližini g. m. na Poljanski c. Ponudbe na upravo lista pod »September« 2319

Kabinet s hrano
v sredini mesta, se takoj odda solidnemu gospodu. — Električna razsvetljava, kopalnica. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 2380

Dijakinja
se sprejme na hrano in stanovanje v bližini licea. Ponudbe na upr. lista pod »Dijakinja« 2390

Lepa vinska klet
z 11 hrannimi sodi za 326 hl vina se odda v Spodnji Šiški. Vpraša se pri trdnici Knez, Ljubljana, Gosposvetska 3.

Sivilta
za žensko in moško perilo se takoj sprejme za izven Ljubljane. Reflektira se le na samostojno in prvovrstno moč, prijetne zunanosti, s finim vedenjem ter neoporečne preteklosti. Kavcije in škanja zmnožne imajo prednost. Ponudbe z navedbo dosežane zaposlenosti, zahtev ter prepise pričeval je poslati na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Samostojna in spretna« 2414.

Sostanovalka
se sprejme na hrano in stanovanje. Ponudbe na upravo lista pod »Sostanovalka« 2418

Najboljša kolesa so GRITZNER

in šivalni stroji

za obrt, dom JOSIP PETELINC, Ljubljana. Pouk šivanja in umetnega vezanja brez plačila.

Najnižje cene! Tudi na obroke!

Dve moški obleki
dobro ohranjeni ter čevlji št. 42 se zaradi selitve v inozemstvo takoj ceno prodajo. Ponudbe na upr. lista pod »Dobro ohraneno« 2391.

Prazno sobo
s priliko za kuhanje ali sobo in kuhinjo iščeta s 1. septembrom dve dami. Ponudbe z navedbo cene na upravo slov. Naroda pod »Dama« 2379.

Zobni zdravnik dr. Ivan Oblak
zopet redno ordinira. Ljubljana, Mik ošičeva cesta (Vzajemna posojilnica). 2410

Železno in medeno pohištvo kakor:

železne postelje, pločevinaste angleške postelje, medene postelje, postelje, umivalniki, obočalniki, nočne omarice itd.

Leseno pohištvo kakor:

pisalne mize, stoli, ledne omare.

Otroški vozički od najpreprostejših do najfinišnih izvršitve.

Počil: trajno gorilne, šamotirane navadne, emajlirane.

Vsakovrstni trgovski in hitri bren, emajlirane table (za ulične, hišne številke, napise pri firmah) najboljše izvedene in najcenejše proizvaja in odpremlja:

Z. P. N. Zadruga ratnih invalida Zemun.

Glavna skladišča.

Podružnica: **ANTON KOBI, Beograd**, Kosmajaska ulica 30

Zemun: Želj. privozna cesta 19 (bivši duvanski magazin) 130-T

Elektrotehnika ali inženieria

išče »Električna zadruga v Sp. Šiški« ki bi prevzel mesto kot obratovodja ter bi bila to njegova postranska služba. Nastop službe takoj. Ponudbe do 27. t. m. gori imenovani zadrugi.

Proda se PARNI STROJ (Wolt)

35 konjskih sil, v popolnoma dobrem stanju. Podrobnosti se poizvedo pri HUDOVERNIK & KOMP., lesni trgovski industrijski in izvozni družbi v Radovljici.

Županstvo mestne občine Radovljica

razpisuje dobavo 430 komadov 1 meter dolgih cementnih cev v premeru 50 cm.

Dobavni rok do 15. oktobra 1926. Ponudbe je vložiti do 1. septembra t. l. Splošni pogoji se na željo pošljejo na vpogled.

15 letno Jamstvo

najpopolnejši **STOEWER** šivalni stroji s pogreznim transporterjem (grabelj); z enostavnim premikom je pripravljen za štopanje, vezanje ali šivanje

LUD. BARAGA LJUBLJANA

Selenburgova ul. 6. I. 219-L

Telefon št. 980.

Felix Toman,

kamnoseški mojster v Ljubljani, Resljeva cesta 30

priporoča bogato zalogo nagrobnih spomenikov od marmorja in granita, plošče za grobnice, marmornate plošče za mobilije po najnižjih cenah.